Jüdische Pester Zeitung.

דיעזע בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
פרייטאג, סיי־שוואך אונד סיי־זונטאג.
אונד קאסטעט
פיר פעסט־ארויס־אונאנארן
נאנציעהריג 10 גולדען עסט.־וויהרט.
האלביעהריג 5 " " "
פיר־טעליאהרליך 2 נול אונד 50 קר ע.־וו.
פיר־ם אויסלאנד
נאנציעהריג 11 גולדען עסט.־וויהרט.
האלביעהריג 5 נול אונד 50 קר ע.־וו.
פיר־טעליאהרליך 2 " " 75 " " "

ייִדישע
פעסטער צייטונג.

אויך דיעזע צייטונג קאנן מען
יעדען טאג
פרענומעריר־ן
אונד דער פרענומעראצי־אנס־פעסי־
בעניננס פון דעם פעסטאנער דרוק
עסטען בלאטעסט.
דיא יעראקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט־נאסטע נו. 1.
ווארן מען אויך דיא פרענומעריא־
ציאנסבלעטער צו יבנדען בעליבעט.

Nr. 37, אכטער יאהרגאנג. פעסט, מאנטאג ב ניסן ה.ת'ר'ל'ו'. Pest, den 27. März 1876.

אוים דעם אונגארישען רייכסטאגע.

דיא פֿערהאנדלונגען איבער דיא רעגעלונג דעם זאכסען־לאנדעם אין זיבענבירגען וואהרדען אין דען זוטצונגען דעם רייכסטאגעס פֿאם 23־טען אונד 24־טען מערץ פֿאהרגעזעצטע אונד אויך צו עגדע גע־פֿיהרט, איינע נאכטע רייהע פֿאן רעדנערן טראט אויף, אים דען פֿערטרעטען גענגנשאנד פֿאן אללען זיטען צו בעליכטען. אין פֿאהרגע נממער האבען וויר בעריכט איניגע זאכסישע דעפּוטירטע פֿאהרגעפֿיהרט, דיא נעגיים מיט אירהרען רעדנען אויך בייא אונזערען לעזערן מיינען גוטען אינדרוק גמאכט. דיא זאכסישען דעפּוטירטען בעגינגען נעמליך דען אונגהיירען פֿערהלער, דאם זיא זיך נידט אויף ק ו נ ד ה י ד נ נ ג ע ר ב כ ט ע איוס. אבער דיא זאכסישען דעפּוטירטען בעפֿאסטען זיך יא וועניגער מיט דער פֿערטהיידיגונג אירהרער זאכען, אלם מיט דער נרעגלאוזען בעשיפֿענהייט אונגארנס. אין זאללבען אויפֿערקסאם מיסטע נאטירליך אים רייכסטאגע, יא אים גאנצען לאנדע נור באוים בלוט מאכטען. אים זא ערפֿיילבער וואר דער אינדרוק, דען דיא זאכסישען דעפּוטירטען פֿאכדרינגליכען ווא כטע ר דורך אירע אונגאר־פֿיינדליכען רעדען הערפֿארגערופֿען. וויר וועדדען דיא נאנצע פֿערהאנדלונג הירר פֿארגען לאסטען:

צוערסט שפּראך דער זאכסישע דעפּוטירטע פֿאכרי צ ו ס: פֿר אונד אונטער אנדערעם: „געהרטעם היז! אויך אין בין אין זאכסע. נאך טעהר! אך בין נייסטליכער אין אינער זאכסישען נעמינדע. אך וועדדע אלזא נעוויס נור דאם אנשטרעבען, וואם פֿיר מינע נעמינדע, דיא יא אוים לויטער זאכסען בעשטעהט, נוט אונד נישעליך אוים. אונד זא עריקלערע אך, דאם פֿאן דער רעניערונג צור רעגעלונג דעם זאכסען־לאנדעם אינגעברא־כט נעוונטען עבען אוים דעם נרונדע אנצוגעהמען, ווייל דאסזעלבע פֿיר אונס פֿאן נרֿאסעם נישעזן זיין ווירד. אין בעריינדע נור אי־פֿיבטיג, דאם דיעזעם נעזעטצן נידט שאן פֿאר אהרען, אלם אונארן דינע קאנשטיטוציאן ערהאלטען, נעשאפֿפֿען וואר־דען! וואהרלך! ווערע דיעם נעשעהען, וויר ווירדען אונס הייטע אין אינער פֿיעל נעסטונגרען לאנע בעפֿינדען. דאפֿאן בין נידט בלאם אך אינבראכטינט, עם איוס אים נעזעגנשהיל דאם נעואמטע זאכסען־טהום זיעבענבירגעם אינבער דיעזעם נעזעטצן זאכ־ערפֿהריס. דאם זאכסענטהום ווילל יא דיא „פֿער־אייניגונ" מיט אונגארן, נידט אבער דיא „טרע־נונ" פֿאן דעמזעלבען. וועגן דא אינינע דעפּוטי־טע דאם נעגענטהיל בעהויפּטעטצן, זא שפּראכען זיא נידט אים זינגע אינזערע פֿיריהרעבענרען זאכ־סישען פֿאלקעם. עם זינד יענע דעפּוטירטען מעג־שען, וועלבע עבען נור פֿאן „אוסֿיצונגען" אונד „העטצערייען" לעבען. דיעזע מענשען, דיא נידט פֿיעל צו פֿערליערען האבען, זעטצען אללעם, וויא מאן צו זאנען פֿפֿלעגט, אוף אינע קארטע. דיעזע האבען קיינען אנדערן וועג, אלם דורך שרייען אונד שיפֿפֿערייען זיך בעמערקבאר צו מאכען. זיא האפֿפֿען, מאן וועדדע אינהען דאם וואהרט ג נ ט צ ו ע ה ן. דא וויהרדען זיא אבער עהסט אין אללען צישטונגען שרייבען, דאם מאן זיא בייא דער פֿערטהיידיגונג אירהרער זאבע ניבט אינמאל אוים־הערדען לויס! — אבער דער פֿרעוידענט האפֿט אונגהיירער קלוג גמאבט. ער לויס זיא שרייען, ביז זיא הייזער וואהרדען, יעצטצ קאנגן זיא ניבט זאנגן, דאם מאן איהרע זאנגענאנגטען נרינדע ניבט אנגהארט האבע. ווער האבען זיא אללע גהארט: זיא זינד מיינען גראשען וועהרט! נע הרטעם הויז! איך עריקלערע הינמיט אים נאמען דער זיעבענע־בירגער זאכסען, דאם פֿאן דער רענירונג אינגע־בראבטע נעזעטצן מיט דאנק אנצוגהמען!" (אנ־האלטענדע בייפֿאללס־רופֿע.)

היערויך שפּראך דער זאכסישע אבגעאד־נעטע קארל ג ע ב ב ע ל, דער זיך אי־בער דיא אבגיג דעדע דעם הערדן פֿאבריצאם זעהר ער־נערטע. ער זאנגט: „עם איזט ניבט וואהר! דיא זאכסען וויללען מינע פֿערטרינונג מיט אינאנדר; זיא וויללען אהרע בזיהעריינג „זאנדערשטעללונג" פֿיר אללע צישטען בעהאלטען. דאם נעזעטצ, וועל־בעם דיא רענירונג אינגעבראבט, איזט אינעטע־לוך אין פֿאם פֿילוויר, מיט וועלבעם מאן דאם זאכסען־לאנד ניבט רענעלן, זאנדערן אין דיא לויפֿ שפּרענגן וויללי" (זיפֿע פֿאן אללען זיטצן: „שפּרע־בען זיא דאך פֿאן קינעם פֿילוויר! בייא דער אלל־נעמינען אבערשוומונג איזט יא אוך דאם פֿיל־וער נאם נעוואדדען!")

נון ערנייפֿט בארון נאבריעל ס ע מ ע נ י דאם וואר. הערר קעמעני איזט אין וועבעבירג־נער. ער קענגט דיא דאטצען פֿערהעלטניספֿע זעהר נוט. אים נעלאנג עם דאהער אם בעסטען נאבצוריוטען, דאם דיא זאכסען קין בעסטען בעזאנדערע פֿריוילעגיען פֿיר זיך אין אנשפּרוך צו נעהמען, דא דיעזע דען אבריגען נאצינאליטעטען צום שאדצן נעריבבען וויללדען. דיא הערע דיעזעם מאנגעם וואר פֿיר דיא זאכסישען דעפּוטירטען צערי־מאלמעדר, דא ער אינהען אללע אינדע אינגע־הענטשטען נאבריעו.

פֿריליך האם דער זאכסישע דעפּוטירטע הערר ט ר ו ש ע נ פֿ ע ל ז פֿערזוכט, נאך אינמאל פֿיר דיא זאכסען אינצוטרעטצען אונד דיא נרינדע דעם בארגם קעמעני צו ווידערלעגען, אללזין זינגע הערדע וואר זא פֿערוויהרט, דאם זעלבע פֿאן נעמאנדעם אים פֿארלאמענטע פֿערטאנדעם וויהרדע.

זעהר נייסנפֿאללי שפּראך אינגאן ה ע ל פֿ י נגענגן דיא זאכסען. ער זאנגט אינטער אנדערעם: „נעהרטעם הויז! אך בין אין אייסערסט־לינקער. זא אפֿט אך דען מינד אי־פֿמאבע, מאכט זיך דיא רענירונג שאן נעפֿאסט אוף אינע שרפֿע „שטרפֿ־פֿרעזינג." דיעמאל מאנע דיא רענירונג נידט צישטעהן (אללגעמיינעם לאכען) אוך וועדדע אהר נידט טהון, דא זיא דיעמאל „אי־סנארמסטייוע" הערטהר האט. אוך עריקלערע הינמיט, דאם פֿאן דער רענירונג אינגעבראבטע נעזעטצן אים דעם נרינדע אנצוגרמען. וויל עם צור בעפֿעסטיגונג אינזערעם שטאטעם דינט. דען זאכסען יפֿראך, וועלבע לינעבער אהרע פֿרייוילעגיען בעהאלטען מאכטען, אלם אהרע פֿערפֿאינונג מיט אונגארן צו פֿאללצרעהען, וויללי אוך אינע קלינע נעשיבטע צרצהלען. דער יידישע שרפֿטשטעללער לודוויג בארנשטיין. מיט אוסנאהמע פֿאן 16 זאכסישען אבנעאדנעטצן ערהאב זוך דאם נאנצע הויז, דיא אננאהמע דעם נעזעטצעם וועגען רענעלונג דעם זאכסען־לאנדעם אין זיעבענבירגען איזט זאמט אינע פֿאסט אינשטיממונג.

פֿערטהיידיגונג אירהרער זאבע ניבט אינמאל אוים־הערדען לויס! — אבער דער פֿרעוידענט האפֿט אונגהיירער קלוג גמאבט. ער לויס זיא שרייען, ביז זיא הייזער וואהרדען, יעצטצ קאנגן זיא ניבט זאנגן, דאם מאן איהרע זאנגענאנגטען נרינדע ניבט אנגהארט האבע. ווער האבען זיא אללע גהארט: זיא זינד מיינען גראשען וועהרט! נע הרטעם הויז! איך עריקלערע הינמיט אים נאמען דער זיעבענע־בירגער זאכסען, דאם פֿאן דער רענירונג אינגע־בראבטע נעזעטצן מיט דאנק אנצוגהמען!" (אנ־האלטענדע בייפֿאללס־רופֿע.)

היערויך שפּראך דער זאכסישע אבגעאד־נעטע קארל ג ע ב ב ע ל, דער זיך אי־בער דיא אבגיג דעדע דעם הערדן פֿאבריצאם זעהר ער־נערטע. ער זאנגט: „עם איזט ניבט וואהר! דיא זאכסען וויללען מינע פֿערטרינונג מיט אינאנדר; זיא וויללען אהרע בזיהעריינג „זאנדערשטעללונג" פֿיר אללע צישטען בעהאלטען. דאם נעזעטצ, וועל־בעם דיא רענירונג אינגעבראבט, איזט אינעטע־לוך אין פֿאם פֿילוויר, מיט וועלבעם מאן דאם זאכסען־לאנד ניבט רענעלן, זאנדערן אין דיא לויפֿ שפּרענגן וויללי" (זיפֿע פֿאן אללען זיטצן: „שפּרע־בען זיא דאך פֿאן קינעם פֿילוויר! בייא דער אלל־נעמינען אבערשוומונג איזט יא אוך דאם פֿיל־וער נאם נעוואדדען!")

נון ערנייפֿט בארון נאבריעל ס ע מ ע נ י דאם וואר. הערר קעמעני איזט אין וועבעבירג־נער. ער קענגט דיא דאטצען פֿערהעלטניספֿע זעהר נוט. אים נעלאנג עם דאהער אם בעסטען נאבצוריוטען, דאם דיא זאכסען קין בעסטען בעזאנדערע פֿריוילעגיען פֿיר זיך אין אנשפּרוך צו נעהמען, דא דיעזע דען אבריגען נאצינאליטעטען צום שאדצן נעריבבען וויללדען. דיא הערע דיעזעם מאנגעם וואר פֿיר דיא זאכסישען דעפּוטירטען צערי־מאלמעדר, דא ער אינהען אללע אינדע אינגע־הענטשטען נאבריעו.

פֿריליך האם דער זאכסישע דעפּוטירטע הערר ט ר ו ש ע נ פֿ ע ל ז פֿערזוכט, נאך אינמאל פֿיר דיא זאכסען אינצוטרעטצען אונד דיא נרינדע דעם בארגם קעמעני צו ווידערלעגען, אללזין זינגע הערדע וואר זא פֿערוויהרט, דאם זעלבע פֿאן נעמאנדעם אים פֿארלאמענטע פֿערטאנדעם וויהרדע.

זעהר נייסנפֿאללי שפּראך אינגאן ה ע ל פֿ י נגענגן דיא זאכסען. ער זאנגט אינטער אנדערעם: „נעהרטעם הויז! אך בין אין אייסערסט־לינקער. זא אפֿט אך דען מינד אי־פֿמאבע, מאכט זיך דיא רענירונג שאן נעפֿאסט אוף אינע שרפֿע „שטרפֿ־פֿרעזינג." דיעמאל מאנע דיא רענירונג ניבט צישטעהן (אללגעמיינעם לאכען) אוך וועדדע אהר נידט טהון, דא זיא דיעמאל „אי־סנארמסטייוע" הערטהר האט. אוך עריקלערע הינמיט, דאם פֿאן דער רענירונג אינגעבראבטע נעזעטצן אים דעם נרינדע אנצוגרמען. וויל עם צור בעפֿעסטיגונג אינזערעם שטאטעם דינט. דען זאכסען יפֿראך, וועלבע לינעבער אהרע פֿרייוילעגיען בעהאלטען מאכטען, אלם אהרע פֿערפֿאינונג מיט אונגארן צו פֿאללצרעהען, וויללי אוך אינע קלינע נעשיבטע צרצהלען. דער יידישע שרפֿטשטעללער לודוויג בארנשטיין. מיט אוסנאהמע פֿאן 16 זאכסישען אבנעאדנעטצן ערהאב זוך דאם נאנצע הויז, דיא אננאהמע דעם נעזעטצעם וועגען רענעלונג דעם זאכסען־לאנדעם אין זיעבענבירגען איזט זאמט אינע פֿאסט אינשטיממונג.

לעגינען עבענוא פֿערלאנגטען, אלם דיא הייטינגען זאכסען אין זיעבענבירגען) אין אינהניטליכעם, נראפֿעם דייטשעם רוך וועדדע מיט פֿאללקאממע־נער רעבטסנליההיט. פֿיר דיעזען נעדאנקען וואר־דע בארנשטיין: „איך זאם מיט פֿאללקאממענער פֿרייהיט אים שטוידער־ציממער, דא קלאפֿפֿטצ עם אן דער טהיר. אין אלטער יידי, מיט נעבינטעם רינען, טראט הערין. ער פֿראנצ? איך צייטצ אינן אלטען דאך, אינינע פֿאאר צערייסטצ שוהי, אינע נעגרדע: „איך זאם מיט אינינען מינער פֿרייהיט אים שטוידער־ציממער, דא קלאפֿפֿטצ עם אן דער טהיר. אין אלטער יידי, מיט נעבינטעם רינען, טראט הערין. ער פֿראנצ? אך צייטצ אינן אלטען דאך, אינינע פֿאאר צערייסטצ שוהי, אינע מיטצע, איז נאך מינעם נראפֿ־פֿאטצע נעראטצע, אינינן שראפֿ־דאך, דען שאן דער אלטע אנקעל מינער נראפֿ־טיטצער נעראנע וועג־נעויאפֿען העפֿ־טע, אינד נאך אנדערע זאלבע פֿערלאטצע זא־בען, דער אלטע מאנן אבערנאהם אללי דינזע נענענשטענדע, שטעקטצ דיא אין זינגן זאך, אונד אבערנאב מיר דאפֿיר אינען נאנעל־נינן וויטצער־דאך, אין דעם איך אלם וואהרער קאיאליער אוים־זאה. אלם דער נרינג יודע מיט דען קאמישען זאבען וועג וואר, ערהאב איך מינע אינען צים היממעל אינר בעטצטצ: „דיא לינבער היממל־שער פֿאטצער! מאבע מיט מיר דאך אין זאלבעם נעשעפֿפֿט, וואא דינזער יודע! ער האט מיר דיא פֿעלען אלטען זאבען אבענאמטען, מיר אבער דאפֿיר אינען נראפֿען, וויטצי אינר וואר־מען וויטצ־טצ־אך נענעבען, אין וועלבעם אין דעם ערסט רעבט ניט בעיינגען קאנן, נימם אין דיא וועג דיא פֿעלען, אלטען, קלינען שטאאטען מיט אינארן פֿר־אלטעטען פֿרייוילעגיען אונד ניב מיר פֿיר אלל דינם נור אין אינהניטליכעם, נראפֿעם דייטש־לאנד!" . . . וא שרייבט בארנע, אינזערען זאבטען רופֿע אין הינעגנן צו: אינר מאבטע אין רעבט נישעם נעשעפֿפֿט. וויר נעהמען אין דיא פֿעראל־טעטען פֿרייוילעגיען אב, דאפֿיר נעבען וויר אין אבער דורך דיא פֿעראינונג מיט אינארן אין נראפֿעם, וויטצען, נלוקליכעם פֿאטצעלאנד!" (אנ־האלטענדע בייפֿאללס־רופֿע פֿאן אללען זיטצן דען דינם, בלאם א י י נ י נ ע ז א ב ז י ש ע ד ע פ ו ר ט ע ריעפֿאן לערמענד: „דער פֿרייהיליגע איוס שאן דא, האלטען זיא זוך אינהרען וויטצער־ראך!")
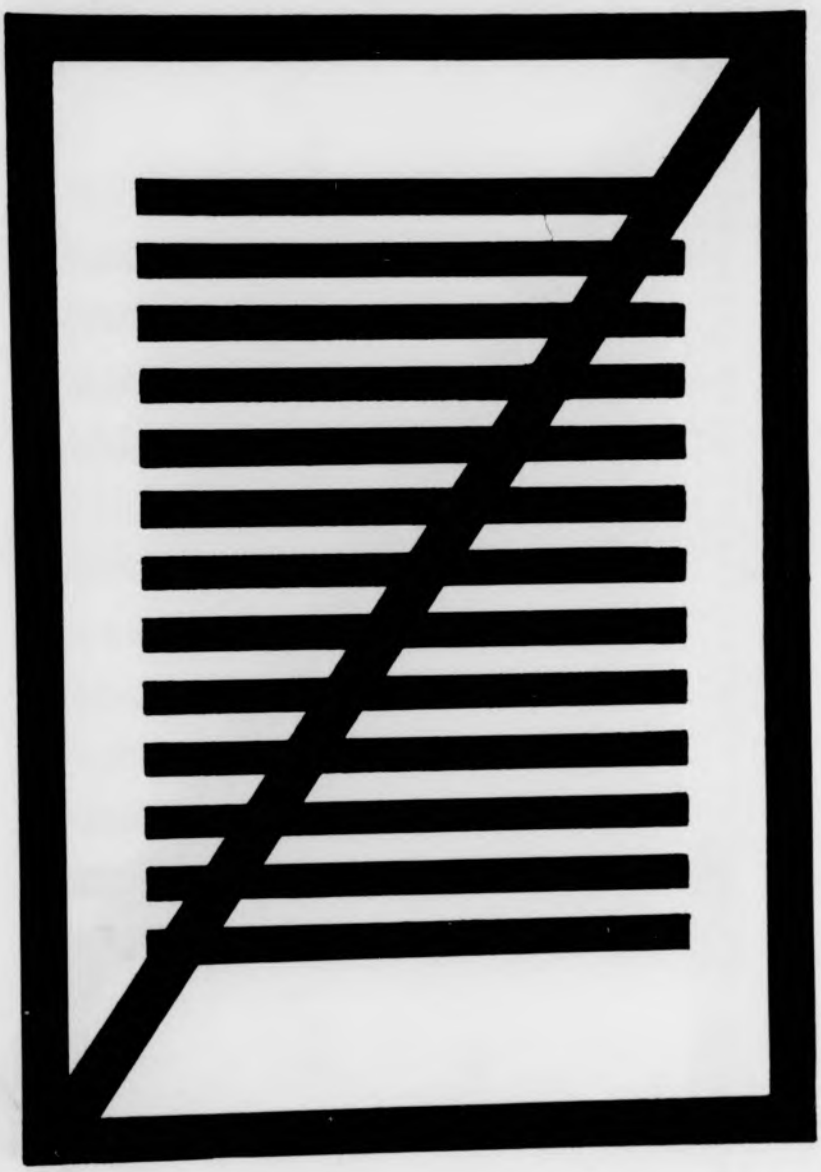
נאך העלפֿ שפּראך נאך וואבטער אינינע זעהר וואבטע פֿיר דאם רענירונגס־נעזעטצן, נאך וואבטער שפּראך נאך מינסטערפֿרעזידענט ט י ס א, דער דא הינזויטצ אוף דיא דייטשען אין דער ציפֿפֿ, וועלבע זוך בייא אינס זא נוט בעפֿינדען, וועסהאלב אוף דיא זאכסען אין זיעבענבירגען זוך נידט צו פֿירבטען האבען, דאם זיא פֿאן דען אינ־נארן מיט „הויט אינד האאר" אופֿגענפֿסטען ווער־דען קאנטען. הינרוף וואדדע צור אבשטיממונג נעשריטטען. מיט אוסנאהמע פֿאן 16 זאכסישען אבנעאדנעטצען ערהאב זוך דאם נאנצע הויז, דיא אננאהמע דעם נעזעטצעם וועגען רענעלונג דעם זאכסען־לאנדעם אין זיעבענבירגען איזט זאמט אינע פֿאסט אינשטיממונג.